

# Morphosyntax of Eastern Armenian

## GENERAL INFORMATION

- spoken in Armenia, Nagorno-Karabakh, Iran, and Georgia
- 3 million native speakers in Armenia, most speakers in diaspora
- Indo-European language family, isolate branch
- verbally and nominally inflecting, no grammatical gender, SOV, radical pro-drop
- contact languages: Turkic (*սաղ* *sağ* < *sağ* "alive"), Iranian (*դաճան* *dažan* < \**dažan* "acid, sharp"), South-Caucasian (*նշխար* *vočxar* < Laz *ხეղճი* *čxuri* "sheep"), Russian (*սովորակ* *avtobus* < *автомобиль* "bus")

## PHONOLOGY

- opposition between voiced unaspirated, voiceless unaspirated and voiceless aspirated plosives and affricates:

/b/	/p/	/pʰ/
/d/	/t/	/tʰ/
/g/	/k/	/kʰ/
/d͡z/	/t͡s/	/t͡sʰ/
/d͡ʒ/	/t͡ʃ/	/t͡ʃʰ/

- rarely any consonant clusters at the beginning, with epenthetic schwa:  
*սխրճելի* *mxc̣ʰel* "to pierce" → /mə.xərt͡ʃ.vel/

## WRITING SYSTEM

- developed by Mesrop Mashtots (405 CE), maybe modeled on Greek
- alphabet system (*այբուբեն* *aybuben*)
- capital letters and minuscules

Ա, ա	Բ, բ	Գ, գ	Դ, դ	Ե, ե	Զ, զ	Է, է	Ը, ը	Թ, թ	Ժ, ժ	Ի, ի
A, a	B, b	G, g	D, d	E, e	Z, z	Ē, ē	Ə, ə	T', t'	Ž, ž	I, i
Լ, լ	Խ, խ	Ծ, ծ	Կ, կ	Հ, հ	Ձ, ձ	Ղ, ղ	Ճ, ճ	Մ, մ	Յ, չ	Ն, ն
L, l	X, x	C, c	K, k	H, h	Dz, dz	Ǧ, ǧ	Č, č	M, m	Y, y	N, n
Շ, շ	Ո, ո	Չ, չ	Պ, պ	Ջ, ճ	Ռ, ռ	Ս, ս	Վ, վ	Տ, տ	Ր, ռ	Ց, ց
Š, š	O, o	Č, č'	P, p	D͡ʒ, d͡ʒ	R, r	S, s	V, v	T, t	R, r	C', c'
Ու, ու	Փ, փ	Ք, ք	Էւ, էւ	Օ, օ	Ֆ, ֆ					
U, u	P', p'	K', k'	Ev, ev	Ö, ö	F, f					

## MORPHOLOGY

### Nouns:

- 5 or 7 cases: nominative=accusative, genitive=dative, locative, ablative, instrumental
- 7 declension classes: i, u, u>a, an, va, -օճ, ay>o, exceptions
- no grammatical gender
- agglutinative plural: NOUN + *-(u)եր* *-(n)er* + case ending
- definite article *-ը* *-ə* between consonants or when consonant precedes it, *-ու* *-u* elsewhere
- indefinite article *մի* *mi* "one" is not fully grammaticalized

- sample word: *բժիշկ bžišk* "doctor", with definiteness in parentheses

CASE \ NUMBER	SINGULAR		PLURAL	
NOMINATIVE	բժիշկ(ը)	bžišk(ə)	բժիշկ-ներ	bžišk-ner(ə)
GENITIVE	բժշկ-ի	bžšk-i	բժիշկ-ներ-ի	bžišk-ner-i
DATIVE	բժշկ-ի(ւ)	bžšk-i(n)	բժիշկ-ներ-ի(ւ)	bžišk-ner-i(n)
ACCUSATIVE	բժիշկ-ի(ւ)	bžišk-i(n)	բժիշկ-ներ-ի(ւ)	bžišk-ner-i(n)
LOCATIVE	բժշկ-ում	bžšk-um	բժիշկ-ներ-ում	bžišk-ner-um
ABLATIVE	բժշկ-ից	bžšk-ic'	բժիշկ-ներ-ից	bžišk-ner-ic'
INSTRUMENTAL	բժշկ-ով	bžšk-ov	բժիշկ-ներ-ով	bžišk-ner-ov

#### Adjectives:

- uninflected
- precede nouns
- example: *լավ բժիշկ lav bžišk* "good doctor"

(cf. exercise 1)

#### Verbs:

- 5 tenses: present, future, aorist, imperfect, perfect
- 4 modes: indicative, optative, imperative, conditional:
- 5 different conjugation patterns: *-ել -el*, *-ալ -al*, *-լել -nel*, *-լալ -nal*, *-ցլել -c'nel*
- passive: *-լ -v*
- causative: *-ցն -c'n*
- personal ending
- except aorist, tenses are formed analytically with respective participle and auxiliary
  - participles: future, imperfect, perfect
  - auxiliary: *լինել lineł* "to be" used in its present or past form
- sample verb: *կրկնել krkn-el* "to repeat"

PRONOUN		PRESENT INDICATIVE	PRESENT OPTATIVE	IMPERFECT INDICATIVE	AORIST
1SG	ես yes	կրկն-ում եմ krkn-um em	կրկն-եմ krkn-em	կրկն-ում էի krkn-um ēi	կրկն-եցի krkn-ec'i
2SG	դու du	կրկն-ում ես krkn-um es	կրկն-ես krkn-es	կրկն-ում էիր krkn-um ēir	կրկն-եցիր krkn-ec'ir
3SG	նա na	կրկն-ում է krkn-um ē	կրկն-ի krkn-i	կրկն-ում էր krkn-um ēr	կրկն-եց krkn-ec'
1PL	մենք menk'	կրկն-ում ենք krkn-um enk'	կրկն-ենք krkn-enk'	կրկն-ում էինք krkn-um ēink'	կրկն-եցինք krkn-ec'ink'
2PL	դուք duk'	կրկն-ում եք krkn-um ek'	կրկն-եք krkn-ek'	կրկն-ում էիք krkn-um ēik'	կրկն-եցիք krkn-ec'ik'
3PL	նրանք nrank'	կրկն-ում են krkn-um en	կրկն-են krkn-en	կրկն-ում էին krkn-um ēin	կրկն-եցին krkn-ec'in

Future:	<i>կրկն-ել-ու եմ</i>	<i>krkn-el-u em</i>	"I will repeat"
Perfect:	<i>կրկն-ել եմ</i>	<i>krkn-el em</i>	"I have repeated"
Conditional:	<i>կ-կրկն-ես</i>	<i>k-krkn-em</i>	"I will/would repeat"
Debitive:	<i>սետք է կրկն-ես</i>	<i>petk' ē krkn-em</i>	"I have to repeat"
	<i>սիտի կրկն-ես</i>	<i>piti krkn-em</i>	"I have to repeat"
Imperative:	<i>կրկն-ի՛ր</i>	<i>krkn-ir</i>	"Repeat!" (SG)
	<i>կրկն-ե՛ք</i>	<i>krkn-ek'</i>	"Repeat!" (PL)
Passive:	<i>կրկն-վ-ում է</i>	<i>krkn-v-um ē</i>	"it is repeated" / "it happens again"

(exercise 2)

## SYNTAX

### Word order

- flexible word order, predominantly SOV
- mostly postpositions, rarely prepositions
- adjective precedes noun: *հին գիրք* **hin girk'** "old book"
- genitive precedes noun: *բժշկի գիրքը* **bžški girk'ə** "the doctor's book"

### Radical prodrop

- [Ես] [գիրք-ը] կարդ-ացել եմ:  
[yes] [girk'-ə] kard-ac'el em  
1SG book-DEF read-PTCP.PERF AUX.1SG.PRES  
"I have read the book."
- Կարդ-ացել եմ  
kard-ac'el em  
read-PTCP.PERF AUX.1SG.PRES  
"I have read it."

### Comparative

- ablative is used for the compared noun, the adjective follows:  
Կապույտ տուն-ը կանաչ-ից մեծ է:  
kapuyt tun-ə kanač'-ic' mec ē  
blue house-DEF green-ABL big COP.3SG.PRES  
"The blue house is bigger than the green one."
- adjective is preceded by *ավելի aveli* "more", the conjunction *քան k'an* "than" with the compared noun follows  
Կապույտ տուն-ը **ավելի** մեծ է, **քան** կանաչ-ը:  
kapuyt tun-ə **aveli** mec e, **k'an** kanač'-ə  
blue house-DEF **more** big COP.3SG.PRES **than** green-DEF  
"The blue house is bigger than the green one."  
(exercise 3)

### Relative clauses

- postpositive: relative pronoun *որ vor*, inflected by case, definiteness, and number
- prepositive: participle construction with *-ող -oğ* (present tense, subject only) or with *-ած -ac* (past)

Այն	նամակ-ը, <b>որ</b>	Արամ-ը	գր-ել	է,	դեռ
ayn	namak-ə, <b>vor</b>	Aram-ə	gr-el	ē,	def
DEM.DIST	letter-DEF <b>REL.NOM</b>	Aram-DEF	write-PTCP.PRF	AUX.3SG.PRES	still
չ-եմ	ստա-ցել:				
č'-em	sta-c'el				
NEG-AUX.1SG.PRES	receive-PTCP.PRF				

"I still have not received the letter that Aram wrote."

Արամ-ի	գր-ած	նամակ-ը	դեռ	չ-եմ	ստա-ցել
Aram-i	gr-ac	namak-ə	def	č'-em	stac'el
Aram-GEN	write-PTCP.PST	letter-DEF	still	NEG-AUX.1SG.PRES	receive-PTCP.PRF

"I still have not received the letter written by Aram."

Այն	նամակ-ը,	որ	Արամ-ը	գր-ում	է,
ayn	namak-ə,	vor	Aram-ə	gr-um	ē,
DEM.DIST	letter-DEF	REL.NOM	Aram-DEF	write-PTCP.PRES	AUX.3SG.PRES

չ-եմ ստանա  
č'-em\_stana  
NEG-AUX.1SG.PRES\_receive.COND  
"I will not receive the letter that Aram is writing."

**BUT:**

*Արամ-ի	գր-ող	նամակ-ը	չ-եմ ստանա
Aram-i	gr-oğ	namak-ə	č'-em_stana
Aram-GEN	write-PTCP.PRES	letter-DEF	NEG-AUX.1SG.PRES_receive.COND

(?) "I will not receive the letter being written by Aram."

- Modified relative pronouns (from: "Gyughi Madonnan" by Revaz Mishveladze, 2006)

Նա	ծեռք-եր-ն	այժմ	ազատ	տարուբեր-ում	էր՝	և
na	dzerk'-er-n	ayžm	azat	taruber-um	ēr	yev
3SG	hand-PL- POSS.3SG	now	free	whisk-PTCP.PRES	AUX.3SG.PST	and

այն	ծեռք-ը,	որ-ով	բռն-ել	էր	պայուսակ-ը,	և
ayn	dzerk'-ə	vor-ov	břn-el	ēr	payusak-ə	yev
DEM.DIST	hand-DEF	REL-INS	catch-PTCP.PERF	AUX.3SG.PST	bag-DEF	and

այն,	որ-ն	առանց	պայուսակ-ի	էր:
ayn	vor-n	ařanc'	payusak-i	ēr
DEM.DIST	REL.NOM-DEF	without	bag-GEN	AUX.3SG.PST

"He now freely waved about his hands, both the hand with which he grabbed the bag, and the one that was without a bag."

**Focus**

- FocV<sub>fin</sub>
- neutral word order:

indefinite noun: Գիրք էս առել:  
girk' es ařel  
"You bought a book."

definite noun: Գիրքն առել էս:  
girk'n ařel es  
"You bought the book."

interrogative pronoun: Ի՞նչ էս առել:  
inč' es ařel?  
"What did you buy?"

indefinite noun negative: Գիրք չէս առել:  
girk č' es ařel  
"You didn't buy a book"

- definite noun negative: Գիրքը չես առել:  
girk č'es afeł  
"You didn't buy the book"
- \*postpositive negation: \*Գիրք(ն) առել չես:  
girk(n) afeł č'es  
"You didn't buy a/the book"
- interrogative negative: Ի՞նչ չես առել:  
inč' č'es afeł?  
"What did you not buy?"

- for analytic tenses, the focused element is followed by the auxiliary:
- auxiliary cannot appear sentence-initially
- neutral word order:

Ես	բժշկ-ի-ն	նամակ-ը	ուղարկ-ել	<b>եմ:</b>
yes	bžšk-i-n	namak-ə	uğark-el	<b>em</b>
1SG	doctor-DAT-DEF	letter-DEF	send-PTCP.PERF	<b>AUX.1SG.PRES</b>

"I sent the letter to the doctor."

- impossible word order:

<b>*եմ</b>	Ես	բժշկ-ի-ն	նամակ-ը	ուղարկ-ել:
<b>em</b>	yes	bžšk-i-n	namak-ə	uğark-el
<b>AUX.1SG.PRES</b>	1SG	doctor-DAT-DEF	letter-DEF	send-PTCP.PERF

(?)

- focus on subject:

Ես	<b>եմ</b>	բժշկ-ի-ն	նամակ-ը	ուղարկ-ել:
yes	<b>em</b>	bžšk-i-n	namak-ə	uğark-el
1SG	<b>AUX.1SG.PRES</b>	doctor-DAT-DEF	letter-DEF	send-PTCP.PERF

"It was *me* who sent the letter to the doctor."

- focus on indirect object:

Ես	բժշկ-ի-ն	<b>եմ</b>	նամակ-ը	ուղարկ-ել:
yes	bžšk-i-n	<b>em</b>	namak-ə	uğark-el
1SG	doctor-DAT-DEF	<b>AUX.1SG.PRES</b>	letter-DEF	send-PTCP.PERF

"It was *the doctor* whom I sent the letter to."

- focus on direct object:

Ես	բժշկ-ի-ն	նամակ-ն	<b>եմ</b>	ուղարկ-ել:
yes	bžšk-i-n	namak-n	<b>em</b>	uğark-el
1SG	doctor-DAT-DEF	letter-DEF	<b>AUX.1SG.PRES</b>	send-PTCP.PERF

"It was *the letter* that I sent to the doctor."

## EXERCISES:

- (1) a) Determine the case and number of the following words:

<i>այթռռից at'oric'</i>	_____	< <i>այթռռ at'or'</i> "chair"
<i>սեղաններին seğannerin</i>	_____	< <i>սեղան seğan</i> "table"
<i>փողոցով p'oğoc'ov</i>	_____	< <i>փողոց p'oğoc'</i> "street"
<i>քաղաքներում k'ağak'nerum</i>	_____	< <i>քաղաք k'ağak'</i> "town"
<i>թունավոր սնկի t'unavor snki</i>	_____	< <i>թունավոր սնկի t'unavor sunk</i> "poisonous mushroom"

- b) Write the case of the word given:

<i>համալսարան hamalsaran</i> "university"	locative singular:
<i>հին գրադարան hin gradaran</i> "old library"	accusative singular definite:
<i>մեծ խոհանոց mec xohanoc'</i> "big kitchen"	ablative plural:
<i>շենք šenk'</i> "building"	dative singular indefinite:
<i>նստիկան vostikan</i> "policeman"	accusative plural definite:

- (2) a) Determine the tense and mode of the following verbs:

<i>անում ես anum es</i>	_____	< <i>անել anel</i> "to do"
<i>զանգեցի zangec'i</i>	_____	< <i>զանգել zangel</i> "to call"
<i>հանգստանալու են hangstanalu en</i>	_____	< <i>հանգստանալ hangstanal</i> "to relax"
<i>կայտնեցնենք kpttec'nenk'</i>	_____	< <i>կայտնել pttec'nel</i> "to turn around"
<i>Ժպտում էիր žptum ēir</i>	_____	< <i>Ժպտալ žptal</i> "to smile"

- b) Write the verb in the given tense/mode:

<i>սիրել sirel</i> "to love"	3PL.IMP.F.PASS:
<i>զարմացնել zarmac'nel</i> "to surprise"	1SG.OPT:
<i>ստիպել stipel</i> "to force"	2PL.DEB:
<i>վայելել vayelet</i> "to enjoy"	3SG.AOR:
<i>լինել linel</i> "to be"	1PL.PRES:

- (3) a) Rephrase the comparative clause:

*Համալսարանն ավելի հին է, քան փողոցը:*  
*hamalsarann aveli hin ē, k'an p'oğoc'ē*

---

b) Rephrase the relative clause:

Այս փողոցում գտնվող համալսարանը հին է:  
Ays p'ogoc'um gtnvogh hamalsaranə hin ē.

այս – this  
գտնվել – to be found

(4) a) Place the auxiliary *Է Է* "he's" in the correct position according to the translation.  
(*համացանց hamac'anc'* = Internet)

Բժիշկը \_\_\_ այս \_\_\_ գիրքը \_\_\_ համացանցում \_\_\_ առել \_\_\_:  
Bžiške \_\_\_ ays \_\_\_ girk'ə \_\_\_ hamac'anc'um \_\_\_ afeł \_\_\_.  
"It was *the doctor* who bought this book on the Internet."

Բժիշկը \_\_\_ այս \_\_\_ գիրքը \_\_\_ համացանցում \_\_\_ առել \_\_\_:  
Bžiške \_\_\_ ays \_\_\_ girk'ə \_\_\_ hamac'anc'um \_\_\_ afeł \_\_\_.  
"The doctor bought this book *on the internet* (and not in a shop)."

Բժիշկը \_\_\_ այս \_\_\_ գիրքը \_\_\_ համացանցում \_\_\_ առել \_\_\_:  
Bžiške \_\_\_ ays \_\_\_ girk'ə \_\_\_ hamac'anc'um \_\_\_ afeł \_\_\_.  
"It was *this book* that the doctor bought on the internet."

Բժիշկը \_\_\_ այս \_\_\_ գիրքը \_\_\_ համացանցում \_\_\_ առել \_\_\_:  
Bžiške \_\_\_ ays \_\_\_ girk'ə \_\_\_ hamac'anc'um \_\_\_ afeł \_\_\_.  
"The doctor *bought* (and did not sell) this book on the internet."

(5) Complete the interlinear glossing below

a) from: "Vorteğ ēir, mard astco?" by Zorayr Khalapyan

Բժշկ-ից	բացի	բոլոր-ը	ավտոբուս-ով	էին	գնում:
Bžišk-ic'	bac'i	bolor-ə	avtobus-ov	ēin	gn-um.
_____ - _____	except	all-_____	bus-_____	_____	go-_____

b) from: *Azg, 13 Nov 2003*

Գուցե	մի	օր	Էլ	համալսարան-ներ-ն	ու	ակադեմիա-յի	մյուս	շենք-եր-ը
Guc'e	mi	ōr	ēl	hamalsaran-ner-n	u	akademia-yi	myus	šenk'-er-ə
maybe	one	day	PART	university-_____ - _____	and	academy-_____	other	building-_____ - _____

նոր	տեր-եր	ունեն-ան:
nor	ter-er	unen-an
new	owner-_____	have-_____

c) from: "Patmvack'ner, novelner, felietonner" by Aleksander Shirvanzade

Բժիշկ	չ-է, —	պատասխան-եց	սինյորա	Ստեֆանիա-ն —	բայց,	երևի
Bžišk	č'-ē,	patasxan-ec'	sinyora	Stefania-n,	bayc',	yerevi,
Doctor	_____ - _____	answer-_____	signora	PN-_____	but	perhaps

  

ցավ-դ	բժշկ-ից	լավ	կ-հասկան-ա, —	Քո	հայրենակից-ներ-ից	է:
c'av-d	bžšk-ic'	lav	k-haskan-a;	k'o	hayrenakic'-ner-ic'	ē.
pain-POSS.2SG	doctor-_____	good	_____ - understand-_____	POSS.2SG	compatriot-_____ - _____	_____